

**Posudek na diplomovou práci Bc. Barbory Serbusové
„Vývoj úrovně rozvodovosti v České republice a
Francii v kontextu legislativních změn“**

Předkládaná diplomová práce se skládá z 73 textových stran a 7 stran (nečíslovaných) příloh. Autorka pracovala s tématem, které umožňovalo dva apriorní předpoklady: že legislativní změny nemají vliv na úroveň rozvodovosti nebo přímý opak tohoto tvrzení. Práce je rozdělena do 6 dále strukturovaných kapitol: 1. Úvod, 2. *Historický vývoj manželské jurisdikce*, 3. *Přehled právních úprav rozvodu po druhé světové válce*, 4. *Vývoj úrovně rozvodovosti v kontextu právních úprav*, 5. *Postoj obyvatel k manželství a rozvodu* a 6. *Závěr*. Poté následuje seznam použité literatury a přílohy. Předpokládám, že těžištěm práce je čtvrtá kapitola. Nejsa právník neumím rozlišit právní (název kapitoly) a legislativní změnu (titul práce).

Autorka začíná v úvodu vymezením koncepce a nastoluje si několik otázek (s.9-10), které pak předpokládá, že bude posuzovat v kontextu legislativních změn. Tyto změny jsou však vždy důsledkem vývoje a procesů odehrávajících se ve společnosti, což znamená, že vývoj demografických struktur se musí vždy vztahovat k celospolečenskému kontextu. Tak činí intuitivně (správně) i autorka, byť se v cílech své práce takto nevymezuje.

Druhá kapitola je věnována historickému vývoji jurisdikce. Na jednu stranu začíná od Adama (přesněji řečeno Milánským ediktem, rok 313), na druhou stranu kvantifikace jevů je vztahována k poválečnému období, případně k vývoji od vzniku Československa (Tab. 1). Situace ve Francii je analyzována počínaje rokem 1960. Tyto časové nesoulady působí trochu rušivě. Autorka popisuje vývoj manželské jurisdikce velmi přehledným způsobem, byť s určitými drobnými nepřesnostmi (s. 13 – božské právo se zpravidla vymezuje k formě vlády) platné na území ČR. Škoda jen, že tato část není podrobně popsána i pro Francii. Změny po Francouzské revoluci a Napoleonův kodex by za podrobnější rozklad určitě stály. Důležitá je zmínka o PACS (s. 25), která možnost vzájemného srovnávání dat mezi ČR a Francií určitě ztěžuje. Tento formalizovaný typ partnerských vztahů patrně vede k tomu, že do manželství vstupují ve Francii snoubenci, kteří patrně chtějí manželství skutečně uzavřít. Vzájemný vztah mezi registrovaným partnerstvím a manželstvím ve Francii není předmětem práce, zasloužil by si určitě další pozornost.

Ve čtvrté kapitole věnované vývoji rozvodovosti začíná autorka s hodnocením úhrnné rozvodovosti, poté rozvodovosti podle délky trvání manželství, podle počtu dětí a velkou pozornost věnuje kohortní analýze vývoje úrovně rozvodovosti. Zde je problém rozdílného třídění délky trvání manželství ve Francii a v České republice (29 vs. 9 let). Možná by bylo vhodnější se omezit jen na prvních devět let (podle dostupných dat za ČR), takto se nedají grafy za Francii a ČR proti sobě přímo porovnávat a myslím, že to je i určitý problém analytického textu. Kapitola pět je založena na postojích k manželství a rozvodu, když základem jsou výsledky výběrových šetření. Pro vzájemné srovnání je patrně nejdůležitější šetření rodiny ISSP z roku 2002, které je patrně nejlépe srovnatelné. Autorka přidala ještě šetření z roku 1994. Pokud jí zajímal vývoj názorů obyvatel České republiky, pak k tomu nemá analogický pohled za Francii (tedy, rok 1994 by bylo lépe vynechat).

Závěrem je třeba konstatovat, že se jedná o velmi kvalitní práci, která je navíc dobře vyvážená. Za předhledně zpracovanou metodikou následuje kvalitní analytická část. Všechny připomínky uvedené výše v žádném případě nemají kvalitu práce nikterak snížit. Navrhují proto tuto práci k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.
8. září 2009